

Syn w relacji do ojca – współczesny konflikt międzypokoleniowy

Klaudia Karpień¹

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
klaudia.karpień@op.pl <https://orcid.org/0000-0001-8970-4183>

Szczególną płaszczyzną zainteresowań nauk społecznych jest relacja międzypokoleniowa. Choć dynamika zmian dotyczy często przemian społecznych, politycznych czy ekonomicznych, warto zwrócić uwagę na przemiany zachodzące w życiu rodzinnym. Rodzina jako pierwsze środowisko, w którym każdy człowiek doświadcza różnych relacji, stanowi nieodzowny element do tworzenia prawidłowych więzi również w życiu społecznym i zawodowym. Przemianom międzypokoleniowym w rodzinie często towarzyszą różnego rodzaju konflikty². Budowanie więzi międzypokoleniowych to zadanie, które wymaga zaangażowania każdego członka rodziny. Dotyczy zatem relacji małżeńskich, jak i rodzicielskich. Pytanie o kryzys współczesnej rodziny coraz częściej jest rozpatrywane w kontekście relacji rodzicielskich w szczególności ojca do syna. Tożsamość mężczyzny jest narażona na wiele negatywnych bodźców świata zewnętrznego, tym samym przyczynia się do kryzysu ojcostwa, który z kolei przekłada się

-
- 1 Mgr lic. Klaudia Karpień – teolog, absolwentka Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, kierunek Praca socjalna; członkini Interdyscyplinarnego Koła Naukowego Myśli Personalistycznej Jana Pawła II TRADITIO; doktorantka na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, przygotowuje pracę doktorską na temat roli męża i ojca w rodzinie w kontekście współczesnych uwarunkowań społeczno-kulturowych, studium moralnoteologiczne; zainteresowania naukowe: teologia moralna, antropologia, historia starożytna.
  - 2 Por. P. J. Cordes, *Zagubione ojcostwo*, Pelplin 2005, s. 27.

na konflikt międzypokoleniowy w relacji z własnym synem. Młodzi mężczyźni powielają wiele cech swoich ojców, które destrukcyjnie wpływają na późniejsze ich dorosłe życie. Problemem staje się kwestia autorytetu czy chociażby rywalizacja między ojcem a synem. Taka perspektywa zachęca do szukania rozwiązań, które pomogą odnaleźć utraconą tożsamość ojca, a tym samym przyczynią się do odbudowania nowych więzi międzypokoleniowych z własnym dzieckiem.

1. Wizja nowego ojcostwa a praktyka

Pole zainteresowań relacjami ojca z synem jest współcześnie coraz bardziej analizowane. Socjologowie, psychologowie, terapeuci na różne sposoby próbują rozwikłać problemy związane z relacją ojca i syna. Kluczowym słowem dla wielu staje się pojęcie patriarchalnego modelu rodziny, w której znaczącą rolę pełni system władzy, nadzorowania i kontroli własnego dziecka. Coraz częściej opieka nad synem dorastającym oraz relacja z nim domaga się poznawania jego potrzeb, podążania za dzieckiem³.

Jednym z ważnych pól w kształtowaniu relacji pomiędzy mężczyznami jest kwestia spędzania czasu wolnego. Rozrywka jest czynnością opisywaną przez badaczy jako źródło dużej przyjemności dla obu mężczyzn. Ojcowski sposób zagospodarowania czasem znacząco różni się od modelu często praktykowanego przez matki. Mężczyzna cechuje się większą swobodą i spontanicznością w organizowaniu tego typu spraw. Czas spędzony z ojcem jest czasem, dzięki któremu młody mężczyzna, może wyrobić sobie postawy typowe dla prawdziwego mężczyzny. Do najczęstszych można zaliczyć praktyki sportowe, zawody związane z kultem siły i odwagi. Najczęstsze cechy męskości to: emocjonalne wycofanie, władczość, stawianie granic. Skutkiem takiej roli ojca jest rozwijanie w dziecku konkretnych cech i kompetencji⁴.

Obecnie istnieje bardzo wyraźna przepaść między definiowaniem modelu ojca a konkretną osobą i pełnieniem jej roli w życiu rodzinnym. Wizja nowego ojcostwa niesie ze sobą przede wszystkim potrzebę zmiany dotychczasowego stylu wychowania synów. Tendencje matek pragnących zdominować sferę opieki nad dzieckiem w pierwszym okresie życia dziecka mogą przyczynić się do nieświadomego zastępowania przez nie także opiekuńczej i jakże potrzebnej roli ojca. Wiele kobiet chcących oddalić dziecko od ojca najczęściej posługuje się argumentem o konieczności

3 Por. P. J. Cordes, *Zagubione ojcostwo*, dz. cyt., s. 15.

4 Por. J. Mastalski, *Ojcostwo i jego odłony*, Kraków 2018.

wyłącznej opieki nad synem. Teza ta po części jest prawdziwa, bowiem dotyczy uwarunkowań biologicznych, większej dyspozycyjności kobiety. Niemniej może też posłużyć do celowego odepchnięcia ojca i pozbawienia go obowiązków pielęgnacyjnych względem syna⁵.

Wizja nowego ojcostwa to próba podejmowania coraz to nowych wyzwań związanych z budowaniem i podtrzymywaniem prawidłowych relacji z synem. Duże znaczenia ma możliwość poznawania siebie w nieoczekiwanych warunkach, umiejętność wzajemnego słuchania oraz uczenia się pokonywania barier międzypokoleniowych. Jednym z praktycznych pomocy są coraz częściej rekolekcje dla mężczyzn cieszące się sporym zainteresowaniem. Duchowość ojca i syna jest bowiem kluczowa w opowiadaniu się za wartościami, jakie ojciec pragnie przekazać swojemu dorastającemu dziecku. Temat dojrzewania do duchowości niesie ze sobą drugi biegun, nazywany naiwnością i głupotą. Współczesne propozycje medialne zachęcają do totalnego otwarcia się i tolerowania wszystkiego. Mężczyzna, który posiada w sobie cechy wojownika, bez duchowych darów nie jest w stanie podjąć wyzwania o swoje życie⁶. Niestety coraz częściej można zauważyć wyzbycie się duchowości w życiu mężczyzny. Relacje ojca z synem ograniczają się do przekazywania krótkich, niezbędnych informacji. Sposób ich przekazywania przy pomocy elektronicznych nowinek technicznych również świadczy o bardzo ograniczonym sposobie komunikacji⁷.

2. Kwestia autorytetu

Na przestrzeni wielu lat autorytet ojca uległ dużej zmianie. Niekiedy mówi się o całkowitym braku autorytetu współczesnych ojców. O ile dawniej autorytet był związany z pracą, charakterem, męstwem czy odwagą, o tyle dzisiaj autorytetu ojca nie chroni tradycja czy ogólne normy społeczne. Obecnie obserwuje się podważanie i negowanie wartości, jakie posiadali niegdyś dziadkowie czy pradziadkowie. Problem z autorytetem od wieków miał swoje źródła w pozycji społecznej, stanie posiadania zasobów materialnych, szacunku, prestiżu. Najbardziej prawidłowym kształtowaniem autorytetu jest ścisła współpraca z żoną. Matka i ojciec na mocy swojego

---

5 Por. S. Lothar, *Synowie i ojcowie, tęsknota za nieobecny ojcem*, Gdańsk 2003, s. 24.

6 Por. M. Bierca, *Nowe wzory ojcostwa w Polsce*, Warszawa 2019, s. 43.

7 Por. W. Fijałkowski, *Ojcostwo na nowo odkryte*, Pelplin 1996, s. 21.

powołania do rodzicielstwa winni dbać o więzi, budować wspólnie swój autorytet wobec dzieci⁸.

Ojcowie, którzy odsuwają się od życia rodzinnego, często zastępują swój autorytet despotyzmem i siłą. Taki obraz ojca stwarza sytuację lękową w całej rodzinie. Niekiedy ojcowie zrzekają się autorytetu na rzecz przyjęcia postawy kumplowskiej. W skrajnych przypadkach pozwalają mówić do siebie po imieniu, nie nazywając go „tata”. Ojciec bez autorytetu nie może przekazać synowi niezbędnych wartości, które będą go kształtowały na przyszłość. Autorytet jest darem i zadaniem wobec całej rodziny. Dorastający syn ma poczucie bezpieczeństwa, gdy widzi, że jego ojciec cieszy się ogólnym szacunkiem⁹.

Rola ojca zmienia się wraz z rozwojem dziecka. O ile na początku ich relacji jest on potrzebny w roli opiekuńczej, o tyle w późniejszych latach przybiera nowe role, potrzebne w relacji z dorastającym synem. Ojciec jako przewodnik jest zobowiązany do budowania w dziecku poczucia męskości i tożsamości. Przewodnik jest mężczyzną, który bez względu na trudne okoliczności życiowe przewodzi całą swoją rodziną. To on stoi na czele wspólnoty, biorąc odpowiedzialność za wszystkich jej członków. Do podstawowych cech ojca przewodnika należą: działanie, odwaga, roztropność, spryt, odpowiedzialność.

Każdy młody chłopak w czasie dorastania poszukuje wzorców, pragnie utożsamiać się ze swoim autorytetem. Ojciec, który jest autorytetem dla syna, niewątpliwie staje się wzorcem i ostoją w trudnych sytuacjach młodego człowieka. Autorytet ojca wyraża się także w służbie. Podobnie jak matka służy swojemu dziecku od momentu poczęcia, tak ojciec powinien służyć mu z całym oddaniem. Służba ojca wyraża się w nieustannym podtrzymywaniu dziecka w dobrych rzeczach, w towarzyszeniu mu, które owocuje służbą dorastającego syna wobec jego własnej rodziny. Najlepszą nagrodą za służbę swojemu dziecku jest fakt, że stając się dorosłym i odpowiedzialnym mężczyzną, sam potrafi służyć swojej żonie i dzieciom. Uznanie autorytetu przez syna wymaga ze strony ojca przyznawania się do swoich porażek. Umiejętność tę zdobywa się przede wszystkim w poczuciu pokory i świadomości własnej niedoskonałości. Trudności życiowe, z jakimi przychodzi zmierzyć się współczesnemu ojcowi, weryfikują wiele jego cech, które rzutują na jego kontakt z synem¹⁰.

8 Por. W. Fijałkowski, *Ojcostwo na nowo odkryte*, dz. cyt., s. 25.

9 Por. W. Fijałkowski, *Ojcostwo na nowo odkryte*, dz. cyt., s. 9.

10 Por. J. Augustyn, *Ojcostwo, aspekty pedagogiczne i duchowe*, Kraków 2013, s. 297–298.

3. Konflikt międzypokoleniowy

Jedną z przeszkód na drodze do dojrzałej relacji ojca z synem bywa rywalizacja i kult sukcesu. W życiu wielu mężczyzn przeświadczenie o rywalizacji i pragnienie zdobycia sukcesu za wszelką cenę przysłania im dostrzeganie prawidłowych wartości, niezmiennych i trwałych. Neurotyczna rywalizacja, o której wspominają psychologowie, jest coraz częściej widoczna w dziedzinie polityki, biznesu, świata rozrywki, sportu i kultury. Środki masowego przekazu kreują przeważnie tych, których domeną jest zwycięstwo, poklask, rywalizacja, siła. Bowiem mężczyźni, którzy nie wykazują powyższych cech, nie są uważani za godnych zainteresowania¹¹.

Kwestionowanie wzorca męskości z poprzednich pokoleń okazuje się jedną z kluczowych przyczyn kryzysu męskości. Podważanie modelu ojcostwa na przestrzeni wieków nie jest czymś nowym. Badacze wyróżniają pewne cechy modelu ojca i męża, szczególnie dla poprzednich pokoleń. Patriarchalny model ojcostwa opiera się na przekonaniu, że dominacja mężczyzny jest niezbędnym elementem w życiu rodzinnym. Najczęstszym określeniem dla przywołania tamtych norm wychowawczych i porządku wychowawczego jest pojęcie „prawdziwy mężczyzna”. Niekiedy sformułowanie to jest wykorzystywane dla podkreślenia wzorca męskości, budowania autorytetu i porównywania do współczesnych typów mężów i ojców¹².

Wielu naukowców zwraca uwagę na postawę, jaką przyjmują współcześni mężczyźni. Postawa ta najczęściej polega na byciu innym niż własny ojciec. Znaczna liczba mężczyzn zakładających własne rodziny nie chce powielać modelu swojego ojca. Metoda zapobiegania błędom biologicznego ojca jest bardzo widoczna szczególnie w sytuacjach, w których mężczyzna miał doświadczenia braku obecności ojca w jego życiu. Tym samym słabnie potrzeba przydatności starszych pokoleń¹³.

Synowie niejednokrotnie atakują swoich ojców, zarzucając im brak dostatecznego ukierunkowania, poświęconego czasu, rozmów czy opieki. Coraz częściej pojawiający się tego typu męski konflikt pokoleniowy nie służy żadnej ze stron. Młodzi mężczyźni nie potrafią dostrzec starań swoich ojców, nie widzą w nich autorytetów życiowych i wzorów do naśladowania. Nie biorą pod uwagę ich skarbnicy wiedzy i doświadczeń. Poprzez

11 Por. K. Pospiszyl, *Kontrowersje wokół ideału męskości*, „Problemy Rodziny” 1998 nr 2, s. 13–18.

12 Por. B. Majczyna, *Między ojcem a synem: dzielenie się wiarą, umacnianie więzi i stanie się mężczyzną*, Kraków 2002, s. 45.

13 Por. B. Majczyna, *Między ojcem a synem: dzielenie się wiarą, umacnianie więzi i stanie się mężczyzną*, dz. cyt., s. 32.

szerzący się brak komunikacji międzypokoleniowej współcześni mężowie i ojcowie zatracają swoją tożsamość w życiu małżeńskim i rodzinnym. Tradycje, wartości, ideały i historia są w ten sposób zatracane, odrzucane i zapominane w imię poddawania się współczesnym pseudowartościom¹⁴.

Mężczyznom dzisiejszych czasów bardzo łatwo jest doszukiwać się błędów wychowawczych swoich ojców. Brak szacunku, a niekiedy pogarda względem swoich rodziców skutkuje najczęściej niezdrową relacją z własnymi dziećmi. Relacje z własnymi rodzicami najczęściej rzutują na relacje w kręgu własnej rodziny. Idąc dalej, można zauważyć ograniczenia, jakie stawiają ojcowie w kontaktach z dziadkami. Obawa ojca, który ogranicza relacje swoich dzieci z dziadkami, jest wręcz absurdalna. Najczęstszą przyczyną takich zachowań jest lęk przed złym wpływem dziadków na wnuki. Dorosły mężczyzna przywołuje w swojej pamięci te cechy ojca, które niekorzystnie wpływały na jego dojrzewanie, i w ten sposób pragnie chronić swoje dzieci przed podobnymi sytuacjami, ograniczając relacje międzypokoleniowe do okazjonalnych spotkań rodzinnych¹⁵.

4. Problem rywalizacji ojca z synem

Dorastający chłopcy mają tendencję do udowadniania swojej męskości poprzez rywalizację. Jeśli dotyczy ona chłopców, jest naturalną formą zabawy i zdrowej rywalizacji. Często jednak rywalizacja pojawia się na płaszczyźnie relacji ojciec–syn. Dorosły mężczyzna pragnący udowodnić swojemu dorastającemu dziecku nieomylność i wszechwiedzę okazuje się niedojrzałym mężczyzną. Bardzo często taka rywalizacja jest przejawem niespełnionych ambicji, chęci nieustannego udowadniania swojej wyższości. Takie zachowania są najczęściej przejawem pychy¹⁶.

Dojrzałość emocjonalna ojca przejawia się w poczuciu własnej wartości, który nie chce rywalizować ze swoim synem, bo nie obawia się o utratę autorytetu. Im więcej wolności jest w postawie ojca wobec rywalizującego z nim syna, tym więcej swobody jest ze strony syna. Ojciec sztywno podchodzący do życia, dopatrujący się w każdej sytuacji podstępów i manipulacji, ambicjonalnie traktujący siebie obawia się, że każda przegrana narusza jego autorytet. Wewnętrzne poczucie zagrożenia ze strony ojca przyczynia się do niskiego poczucia własnej wartości dziecka. Problem nie leży głównie w wygranej czy przegranej, ale jest obawą o autorytet, możliwość jego

14 Por. K. Pospiszyl, *O miłości ojcowskiej*, Warszawa 1986, s. 8.

15 Por. M. Dziewiecki, *Komunikacja wychowawcza*, Kraków 2004, s. 12.

16 Por. P. J. Cordes, *Zagubione ojcostwo*, dz. cyt., s. 23.

utracenia. Taka postawa ojca świadczy o jego zniewoleniu, co nie wpływa pozytywnie na syna, który także nie ma możliwości poznawania siebie i swoich możliwości w wolności¹⁷.

Współczesnym ojcom brakuje świadomości, że ich synowie nieustannie rosną i rozwijają swoje umiejętności fizyczne i intelektualne. Dorastający synowie stwarzają okazję do uczenia swoich ojców pokory. Podczas różnego rodzaju rywalizacji odkrywają ich wady i słabości, nieraz dotkliwie i boleśnie. Nie dzieje się to celowo, ale najczęściej wynika z braku wycucia emocjonalnego. Poprzez rywalizację syn może także sprawdzać emocjonalność swojego ojca, jego dojrzałość oraz autentyczność jego autorytetu. Jeżeli te działania będą przyjmowane przez ojca z pokorą i spokojem, syn uświadomi sobie, że jego ojciec nie jest dla niego żadnym zagrożeniem. Co więcej, ojciec potrafiący chwalić swoje dziecko za to, że potrafi osiągnąć więcej życiowych sukcesów od niego, może cieszyć się uznaniem i szacunkiem¹⁸. Należy zaznaczyć, że każda forma zdrowo pojętej rywalizacji jest okazją do poznawania siebie i drugiego człowieka. Ojciec i syn uczą się przeżywania własnych sukcesów i porażek, umieją doceniać czas wolny i formy aktywności, jakie obydwaj preferują. To także okazja do szczerego dialogu, wyzbywania się egoistycznego stylu życia i odrzucenie chęci dominacji nad drugim¹⁹.

5. Sposoby przezwyciężania konfliktów między ojcem a synem

Bycie ojcem wymaga nieustannego towarzyszenia, gotowości do podejmowania wyzwań i poświęceń. Warto zwrócić uwagę na potrzebę nieustannej więzi z żoną. Ścisła współpraca kobiety i mężczyzny stanowi szansę na dojrzałe ojcostwo. Świadome i wolne zaangażowanie mężczyzny w rozwój duchowy i emocjonalny przynosi najlepsze owoce świadomego i zaangażowanego pełnienia obowiązków względem syna. Współczesne ojcostwo może być w pewnym sensie bardziej autentyczne od ojcostwa z przeszłości. Oparte na wartościach, przyczynia się do realizowania doniosłej roli bycia ojcem. Ojcostwo jako szkoła życia dla niejednego mężczyzny okazuje się nie lada wyzwaniem dla kształtowania postawy wobec syna. Syn pomaga ojcu stawać się lepszym i bardziej odpowiedzialnym mężczyzną. Okazuje się, że nie tylko ojciec jest przewodnikiem dla swojego syna, ale syn także, choć w nieco innym sensie, może nadawać ojcu kierunek na

17 Por. J. Augustyn, *Ojcostwo, aspekty pedagogiczne i duchowe*, dz. cyt., s. 302.

18 Por. J. Augustyn, *Ojcostwo, aspekty pedagogiczne i duchowe*, dz. cyt., s. 303.

19 Por. J. Augustyn, *Ojcostwo, aspekty pedagogiczne i duchowe*, dz. cyt., s. 6.

drodze dojrzewania do bycia ojcem²⁰. Jakże koniecznym jest, aby współczesny mężczyzna posiadał umiejętność wczuwania się w sytuacje dziecka. Ojcostwo jest fundamentem doświadczeń mężczyzny, podejmowane świadomie, pomaga zrozumieć trudne sytuacje, w jakich znajduje się syn²¹. Potrzeba ojca jest głęboko wpisana w ludzką naturę, emocjonalność i psychikę. Gdy syn nie doświadcza obecności ojca, przeżywa pewnego rodzaju głód więzi. Głęboka relacja ojca z synem jest niezbędna dla tworzenia prawidłowych postaw obu mężczyzn²².

Nadzieja na przezwyciężenie konfliktów ojca z synem wymaga zaangażowania i odpowiednich postaw u ludzi młodych. Synowie bardzo często ulegają słabości, nie potrafią dążyć do wyznaczonych celów i łatwo poddają się na drodze budowania stałych więzi. Niekiedy bardzo wrażliwi i ulegający złym nawykom, gubią się i często są poddawani próbom świata zewnętrznego. Niemniej ciągle poszukują własnej tożsamości i autorytetu. Zadają pytania o wartość, sens życia i wiarę w Boga. Te i inne przejawy zainteresowań są nadzieją szczególnie dla ojców, którzy mogą stać się przewodnikami w ich życiu. Młodzi chłopcy potrzebują stałych wzorców w osobie własnego ojca. Pragną walczyć o marzenia i pragnienia, z nadzieją na obecność, bliskość i prawdziwą miłość rodziców. Wrażliwość młodych ludzi na wyższe wartości jest fundamentem, aby relacja z ojcem mogła stanowić filar w odkrywaniu wartości w ich życiu²³.

Zakończenie

Analizując kontekst międzypokoleniowy w relacji ojca do syna, należy zwrócić uwagę na szereg zmian społeczno-kulturowych, które przyczyniają się do konfliktu. Więzy ojcowskie ulegają rozluźnieniu przede wszystkim ze względu na upowszechniony błędny model mężczyzny, powielany przez pokolenia. Temat wydaje się znacznie poważniejszy, kiedy powodem konfliktów między ojcem a synem jest problem tożsamościowy. Mężczyźni – ojcowie często nie potrafią znaleźć w sobie wartości i poczucia godności, tak aby wyrażały się one w relacji z własnym synem. Najczęstszą reakcją na konieczność podejmowania rozmów z własnym dzieckiem jest ucieczka bądź unikanie odpowiedzialności za relacje z dorastającym

---

20 Por. J. Augustyn, *Ojcostwo, aspekty pedagogiczne i duchowe*, dz. cyt., s. 72.

21 Por. J. Augustyn, *Ojcostwo, aspekty pedagogiczne i duchowe*, dz. cyt., s. 73.

22 Por. J. Augustyn, *Ojcostwo, aspekty pedagogiczne i duchowe*, dz. cyt., s. 77.

23 Por. B. Budrowska, *Tacierzyństwo czyli nowy wzór ojcostwa*, „Kultura i Społeczeństwo” 2008 nr 3, s. 123–151.

synem. Jednym z powodów zaniechania roli rodzicielskiej mężczyzny staje się rywalizacja z własnym dzieckiem. Taka postawa świadczy przede wszystkim o niedowartościowaniu, braku pewności siebie lub chęci zdominowania drugiej osoby. Ojciec, który przejawia w sobie poczucie pychy i władzy, nie przekazuje dobrych zachowań, co więcej, dorastający syn może naśladować tego typu działania, które najczęściej przynoszą zgubne skutki. Aby relacje międzypokoleniowe mogły przynosić dobre owoce w postaci pięknych relacji w rodzinie, trzeba szukać sposobu na przezwyciężanie trudności w relacji ojcowskiej. Tematyka relacji ojca z synem nie obejmuje tylko przyczyn konfliktu pomiędzy nimi, ale otwiera się na nadzieję „nowego ojcostwa”. Należy szukać rozwiązań, które odbudują relacje między ojcem a synem, stwarzając warunki do podtrzymywania trwałych i niezbędnych wartości, które później będą przekazywane przez młodych mężczyzn w następnych pokoleniach.

Abstrakt

Syn w relacji do ojca – współczesny konflikt międzypokoleniowy

Artykuł jest próbą przybliżenia współczesnego konfliktu międzypokoleniowego w relacjach rodzicielskich, w szczególności w relacji ojca do syna. Autorka przytacza złe wzorce ojcostwa z przeszłości powielane dzisiaj, które utrudniają dobre relacje z synem, prowadząc do niezdrowej rywalizacji lub braku więzi. Opisuje postawy, które umacniają autorytet ojca, i te, które go osłabiają, oraz wskazuje drogi, na których konflikt międzypokoleniowy może być przezwyciężony. Zwraca uwagę na współczesny kryzys ojcostwa, a jednocześnie ukazuje, że jest nadzieja na „nowe ojcostwo”, które prowadzi mężczyznę do dojrzałości i pomaga synowi oraz wszystkim członkom rodziny również osiągać dojrzałość we wspólnocie uczuć, myśli, działań i odpoczynku.

Słowa kluczowe: ojcostwo, ojciec, syn, więzi, autorytet, wzór, relacje międzypokoleniowe, rywalizacja, kryzys ojcostwa, rodzicielstwo, nowe ojcostwo

Abstract

Son in relation to father – contemporary intergenerational conflict

The article is an attempt to present the contemporary intergenerational conflict in parental relations, in particular in the father-son relationship. The author cites past bad patterns of paternity, reproduced today, that hinder a good relationship with her son, leading to unhealthy rivalry or lack of ties. She describes attitudes that strengthen the father's authority and those that weaken it, and points to the ways in which the intergenerational conflict can be overcome. She draws attention to the contemporary crisis of fatherhood, and at the same time shows that there is hope for a "new father-

hood” that leads a man to maturity and helps the son and all family members also to mature in a community of feelings, thoughts, actions and rest.

Keywords: fatherhood, father, son, bonds, authority, model, intergenerational relations, rivalry, paternity crisis, parenthood, new paternity

Bibliografia

- Augustyn J., *Ojcostwo, aspekty pedagogiczne i duchowe*, Kraków 2013.
- Bierca M., *Nowe wzory ojcostwa w Polsce*, Warszawa 2019.
- Budrowska B., *Tacierzyństwo czyli nowy wzór ojcostwa*, „Kultura i Społeczeństwo” 2008 nr 3, s. 123–151.
- Cordes P. J., *Zagubione ojcostwo*, Pelplin 2005.
- Delumeau J., *Historia ojców i ojcostwa*, Warszawa 1995, s. 56–60.
- Dziewiecki M., *Komunikacja wychowawcza*, Kraków 2004.
- Fijałkowski W., *Ojcostwo na nowo odkryte*, Pelplin 1996.
- Kozłowski R., *Męstwo jako sposób spełniania się osoby*, Słupsk 2011.
- Lothar S., *Synowie i ojcowie, tęsknota za nieobecnym ojcem*, Gdańsk 2003.
- Majczyna B., *Między ojcem a synem: dzielenie się wiarą, umacnianie więzi i stawianie się mężczyzną*, Kraków 2002.
- Mastalski J., *Ojcostwo i jego odsłony*, Kraków 2018.
- Pospiszyl K., *Kontrowersje wokół ideału męskości*, „Problemy Rodziny” 1998 nr 2, s. 13–18.
- Pospiszyl K., *O miłości ojcowskiej*, Warszawa 1986.